

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК Ірина Степанівна

УДК 347.4:001.89

**ДОГОВІР ПІДРЯДУ НА ПРОВЕДЕННЯ
ПРОЕКТНИХ ТА ПОШУКОВИХ РОБІТ**

12.00.03 – цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ – 2011

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент
Якубівський Ігор Євгенович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри цивільного права та процесу.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент
Національної академії правових наук України
Дзера Олександр Васильович,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
професор кафедри цивільного права;

кандидат юридичних наук, доцент
Дрішлюк Андрій Ігорович,
Малиновський районний суд м. Одеси, суддя.

Захист відбудеться «14» квітня 2011 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.007.06 у Національній академії внутрішніх справ за адресою: ДП-680, м. Київ, пл. Солом'янська, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії внутрішніх справ за адресою: ДП-680, м. Київ, пл. Солом'янська, 1.

Автореферат розіслано «10» березня 2011 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О.Г.Братель

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах становлення України як незалежної демократичної держави одним з найважливіших регуляторів цивільних відносин став договір. Це зумовило необхідність закріпити в Цивільному кодексі України 2003 р. значно ширше коло договірних конструкцій, які не мали правової регламентації в Цивільному кодексі Української РСР 1963 р. Так, уперше на рівні центрального галузевого кодифікованого акта цивільного законодавства одержав правове регулювання договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт, положення про який структурно виділено окремим § 4 у Главі 61 Цивільного кодексу України.

Закріплення в Цивільному кодексі України норм про договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт стало вимогою сьогодення, адже значення такого договору в сучасних умовах зростає, про що свідчить збільшення практики укладення договорів підряду на проведення проектних та пошукових робіт. Водночас значно зросла кількість судових спорів, які виникають щодо відносин за цим договором, що значною мірою зумовлено недосконалістю законодавства України у сфері правового регулювання проведення проектних та пошукових робіт. Тому подальше вдосконалення законодавства потребує теоретичного осмислення проблем укладення і виконання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Договірні відносини щодо проведення проектних та пошукових робіт були предметом наукових праць радянських цивілістів, серед яких Ю. Г. Басін, Г. Л. Знаменський, В. О. Рассудовський, Є. А. Панфілов та інші науковці. В українській юридичній науці окремі питання щодо правового регулювання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт досліджували М. В. Венецька, А. І. Дрішлюк, В. М. Коссак, В. М. Крижна, Н. С. Кузнецова, Б. К. Левківський, В. В. Луць, О. О. Підпригора, І. Є. Якубівський, В. Л. Яроцький та інші вчені. Разом з тим в Україні відсутні комплексні наукові дослідження договірних відносин щодо проведення проектних та пошукових робіт.

Зазначене вище зумовило потребу провести на дисертаційному рівні теоретичне дослідження договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт і на його основі виробити пропозиції для вдосконалення чинного законодавства України в цій сфері.

Сформульовані в дисертації теоретичні висновки ґрунтуються на результатах дослідження наукових праць українських та зарубіжних учених-юристів, зокрема: О. Л. Абрамцової, М. М. Агаркова, Ю. Г. Басіна, Е. Е. Бекірової, В. А. Белова, О. А. Беяневич, С. М. Бервено, А. М. Блащук, Т. В. Боднар, М. І. Брагінського, І. Л. Брауде, М. В. Венецької, М. В. Гордона, Є. А. Грекова, В. П. Грибанова, А. Н. Гуєва, О. В. Дзери, А. І. Дрішлюка, Г. Л. Знаменського, О. С. Йоффе, І. С. Канзафарової, М. А. Карпович,

В. М. Коссака, О. А. Красавчикова, Н. С. Кузнєцової, В. М. Крижної, Б. К. Левківського, Р. А. Лідовець, А. В. Луць, В. В. Луця, Н. С. Малєїна, Г. К. Матвєєва, С. Н. Мокрова, Є. А. Панфилова, Б. А. Патушинського, О. О. Підпригори, В. А. Рассудовського, Ю. В. Романець, О. О. Рибєнцова, А. М. Савицької, К. Й. Сєдунова, Н. А. Скузоватової, Ю. К. Толстого, М. Я. Черняка, І. А. Шпомер, І. Є. Якубівського, В. Л. Яроцького та інших науковців.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження відповідає загальній тематиці науково-дослідницької роботи кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка на 2005-2008 роки «Удосконалення Цивільного законодавства в світлі нового Цивільного кодексу України» (номер державної реєстрації 0105U004945) та на 2009-2011 роки «Гармонізація цивільного законодавства з правом Європейського Союзу» (номер державної реєстрації 0109U004333). Тему дисертації затверджено Вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 39/2 від 22 лютого 2006 р.).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає у формуванні теоретичної концепції цивільно-правового регулювання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт, а також у розробці науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства України та правозастосовчої практики.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі *завдання*:

- проаналізувати еволюцію джерел правового регулювання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт в Україні;
- з'ясувати юридичну природу договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт та сферу його застосування;
- охарактеризувати суб'єктний склад договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт;
- дослідити порядок укладення договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт;
- визначити коло істотних умов договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт;
- проаналізувати права та обов'язки сторін за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт;
- встановити умови та форми договірної відповідальності підрядника та замовника за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт;
- сформулювати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у зв'язку з укладенням, виконанням та порушенням договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Предмет дослідження – договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі використано загальнонаукові та спеціально-юридичні методи дослідження. Зокрема, *історико-правовий метод* використаний при дослідженні еволюції законодавства щодо договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт (підрозділ 1.1). Застосування *формально-юридичного методу* дозволило провести аналіз змісту актів цивільного законодавства України, які регулюють відносини сторін за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1). *Порівняльно-правовий метод* використано при порівнянні норм Цивільного кодексу України із відповідними положеннями, що містяться в інших актах законодавства України та зарубіжних країн (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). *Метод моделювання* застосовано при розробленні пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення законодавства України щодо договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт і практики його застосування (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2).

Нормативно-правову базу дослідження становлять положення Цивільного кодексу України та низки інших нормативно-правових актів, а також кодекси окремих іноземних держав. Дисертаційне дослідження виконано з урахуванням судової практики.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертаційна робота є першим в Україні комплексним дослідженням теоретичних і практичних питань щодо договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт. На підставі одержаних у процесі дисертаційного дослідження результатів на захист винесено положення, які містять наукову новизну.

Вперше:

– сформульовано авторське визначення даного договору: «За договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт підрядник (проектувальник, вишукувач) зобов'язується на підставі вихідних даних виконати пошукові та (або) проектні роботи для будівництва і передати їх результат замовникові, а замовник зобов'язується прийняти та оплатити їх»;

– обґрунтовано висновок, що державні будівельні норми є актами цивільного законодавства, тому потрібно вилучити їх із переліку актів, які не підлягають державній реєстрації, та проводити їх державну реєстрацію в Міністерстві юстиції України, оприлюднювати в офіційних друкованих виданнях;

– запропоновано диференціювати вихідні дані на проектування за критерієм обов'язковості їх надання на обов'язкові та факультативні й

закріпити в Цивільному кодексі України, як наслідок неподання замовником у встановлений в договорі строк вихідних даних на проведення пошукових та (або) проектних робіт, право підрядника відмовитись від договору та вимагати відшкодування збитків;

– доведено, що істотними умовами договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, поряд із предметом, є ціна та строк виконання таких робіт, а також інші умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнуто згоди;

– обґрунтовано, що передпроектні роботи не можуть бути самостійним предметом договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт;

– досліджено юридичну природу авторського нагляду і зроблено висновок, що договір про здійснення авторського нагляду є договором про надання послуг;

– запропоновано нову редакцію § 4 Глави 61 Цивільного кодексу України, присвячену договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, та обґрунтовано доцільність додаткового регулювання відносин за цим договором шляхом прийняття спеціального підзаконного нормативно-правового акта.

Удосконалено:

– порядок укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт шляхом визначення передумов укладення цього договору та внесення пропозиції встановити на законодавчому рівні його обов'язкову письмову форму;

– механізм цивільно-правової відповідальності сторін за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт шляхом внесення наступних змін до Цивільного кодексу України: закріпити в § 4 Глави 61 Цивільного кодексу України норму про відповідальність замовника та нову редакцію ст. 891 Цивільного кодексу України про відповідальність підрядника; уточнити назву ст. 858 Цивільного кодексу України, присвячену відповідальності підрядника за неналежну якість роботи, змінивши її на «Правові наслідки порушення підрядником умов договору підряду».

Дістало подальший розвиток:

– позиція, що предметом договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є: пошукові та (або) проектні роботи для будівництва та їх результати (відображені в технічному звіті дані, отримані внаслідок пошукових робіт, та (або) проектно-кошторисна документація);

– положення про те, що до договірних відносин стосовно проведення пошукових та (або) проектних робіт не можуть застосовуватись норми про інші різновиди договору підряду, передбачені у Главі 61 Цивільного кодексу України, а лише загальні положення про підряд з урахуванням особливостей таких договірних відносин;

– позиція, що передача замовником підрядникові вихідних даних є не передумовою укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, а дією, яку замовник зобов'язаний вчинити в порядку виконання договірних зобов'язань;

– положення, що обов'язок погоджувати проектно-кошторисну документацію має покладатись на підрядника;

– теза, що безоплатне усунення недоліків проектно-кошторисної документації та здійснення необхідних додаткових пошукових робіт у разі неналежного виконання зобов'язання за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є діями підрядника, спрямованими на виконання основного зобов'язання належним чином, а не формою відповідальності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріали дослідження впроваджені як рекомендації у навчальний процес (акт впровадження Тернопільського національного економічного університету від 23 листопада 2010 р. № 126-15/2875).

Окремі положення дисертації можуть використовуватись в подальших наукових дослідженнях договірних відносин щодо підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт; у процесі навчання студентів вищих навчальних закладів, при підготовці підручників, навчальних посібників і методичних рекомендацій із курсів «Цивільне право України (частина 2)», «Господарське право» тощо; для вдосконалення цивільного законодавства України та практики розгляду судами спорів, які виникають за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт; у договірній практиці при укладенні та виконанні договорів підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт.

Апробація результатів дисертації. Дисертаційна робота обговорювалась на засіданнях кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Основні положення та висновки дисертації апробовано на таких конференціях: XII регіональній науково-практичній конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2006 р.); Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених «П'яті осінні юридичні читання» (Хмельницький, 2006 р.); XIII регіональній науково-практичній конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2007 р.); II Всеукраїнській цивілістичній науковій конференції студентів та аспірантів (Одеса, 2007 р.); Міжнародній науковій конференції «Шості осінні юридичні читання» (Хмельницький, 2007 р.); XIV регіональній науково-практичній конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2008 р.); III Міжнародній цивілістичній науковій конференції студентів та аспірантів (Одеса, 2008 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування правової держави в Україні: проблеми і

перспективи» (Тернопіль, 2008 р.); Міжнародній науковій конференції «Сьомі осінні юридичні читання» (Хмельницький, 2008 р.); XV регіональній науково-практичній конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2009 р.); XVI регіональній науково-практичній конференції «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2010 р.); XII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи» (Тернопіль, 2010 р.); Міжнародній науковій конференції, присвяченій пам'яті Ю. С. Червоного (Одеса, 2010 р.).

Публікації. Основні результати дисертації опубліковано у шести статтях у виданнях, що входять до переліку наукових фахових видань ВАК України, та в тезах тринадцяти доповідей на конференціях.

Структура дисертації зумовлена завданнями та предметом дослідження. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків до кожного розділу, висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 206 сторінок, з яких основного тексту 177 сторінок, список використаних джерел налічує 23 сторінки та містить 226 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, його науково-теоретичну базу, зв'язок роботи з науковими планами та програмами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, сформульовано положення, що містять наукову новизну, окреслено практичне значення дисертації, кількість публікацій, а також апробацію результатів і структуру роботи.

Розділ 1 «Загальнотеоретична характеристика договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» складається з двох підрозділів і присвячений дослідженню еволюції джерел правового регулювання договірних відносин щодо проведення пошукових та (або) проектних робіт; з'ясуванню поняття, сфери застосування та правової природи договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт.

У **підрозділі 1.1. «Джерела правового регулювання зобов'язань за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт»** розглянуто історичний розвиток правового регулювання договірних відносин щодо проведення пошукових та (або) проектних робіт в Україні.

Для радянського законодавства, яке регулювало договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, було характерним, з одного боку, відсутність положень про цей договір у цивільних кодексах та інших законах, а з іншого – наявність спеціальних підзаконних нормативно-правових актів, які детально регламентували такі договірні відносини. Тоді як для

чинного законодавства України є характерним закріплення основних положень про договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт у Цивільному кодексі України, а також наявність окремих норм, що стосуються таких відносин, у численних законах та підзаконних нормативно-правових актах. Водночас, спеціального нормативно-правового акта, присвяченого регулюванню договірних відносин щодо проведення пошукових та (або) проектних робіт, в Україні не прийнято. Це негативно позначається на ефективності правового регулювання у сфері договірних відносин щодо проведення пошукових та (або) проектних робіт. Тому пропонується додатково врегулювати відносини за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт шляхом прийняття спеціального підзаконного нормативно-правового акта.

Досліджено юридичну природу державних будівельних норм і обґрунтовано висновок, що державні будівельні норми та правила є актами цивільного законодавства, тому потрібно вилучити їх із переліку актів, які не підлягають державній реєстрації, та проводити їх державну реєстрацію в Міністерстві юстиції України, оприлюднювати в офіційних друкованих виданнях.

Підрозділ 1.2. «Поняття, сфера застосування та правова природа договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» присвячено аналізу наведеної в законодавстві дефініції договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, виявлення її недоліків. Акцентується увага на тому, що в нормативно-правових актах України використано різні назви цього договору. З метою вироблення єдиної законодавчої термінології запропоновано замінити існуючі назви єдиною – «договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт».

Автором запропоновано таке визначення даного договору: «За договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт підрядник (проектувальник, вишукувач) зобов'язується на підставі вихідних даних виконати пошукові та (або) проектні роботи для будівництва і передати їх результат замовникові, а замовник зобов'язується прийняти та оплатити їх».

Досліджено сферу застосування договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, якою на думку автора є будівництво, та обґрунтовано висновок про необхідність визначення цієї сфери на законодавчому рівні.

У контексті дослідження правової природи договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт здійснено порівняльний аналіз цього договору з іншими різновидами договору підряду (побутового підряду, будівельного підряду) та з іншими видами договорів (договором на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт, договором про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності). Встановлено, що для договору

підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт характерні загальні ознаки договору підряду, зокрема: направленість на виконання певної роботи; передавання результату, відокремленого від роботи, замовникові; виконання роботи підрядником на його власний ризик. Особливостями договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, які характеризують його як окремий різновид договору підряду, є: 1) характер роботи (пошукові та проектні роботи) та її результату (дані, отримані внаслідок пошукових робіт, та проектно-кошторисна документація); 2) виконання робіт на підставі вихідних даних на проведення пошукових робіт та для проектування; 3) проведення робіт без використання матеріалу.

Оскільки договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є окремим різновидом договору підряду, то обґрунтовується положення про те, що до договірних відносин щодо проведення таких робіт субсидіарно не можуть застосовуватись норми про інші різновиди договору підряду, передбачені у Главі 61 Цивільного кодексу України, а лише загальні положення про підряд з урахуванням особливостей таких договірних відносин.

Досліджено правову природу авторського нагляду і зроблено висновок про те, що здійснення авторського нагляду не опосередковується договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, а становить предмет окремого договору, який за своєю правовою природою належить до договорів про надання послуг.

Розділ 2 «Сторони та порядок укладення договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» складається з двох підрозділів і стосується дослідження суб'єктного складу цього договору та порядку його укладення.

У підрозділі 2.1. «Сторони договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» з'ясовано законодавчі вимоги, які ставляться до підрядника та замовника за вказаним договором.

Цивільний кодекс України не містить спеціальних вимог до підрядника за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт. На підставі аналізу норм чинного законодавства України з'ясовано, що підрядником у договорі підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є юридична особа чи фізична особа-підприємець, яка отримала у встановленому законодавством порядку ліцензію на здійснення пошукових та (або) проектних робіт. Звернено увагу на необхідність розмежування поняття «підрядник за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт» та інших суміжних понять («проектувальник», «вишукувач», «архітектор»).

Досліджено питання про застосування системи генерального підряду при проведенні пошукових та (або) проектних робіт. Враховуючи специфіку проектних робіт, автор відстоює положення, що підрядник за договором

підряду на проведення проектних робіт має право залучати субпідрядників, якщо це прямо передбачено в договорі.

Якщо договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт укладають з метою подальшого використання проектно-кошторисної документації для будівництва об'єкта на конкретній земельній ділянці, то замовником є особа, яка є власником чи користувачем земельної ділянки, або особа, щодо якої прийнято рішення про передачу (надання) земельної ділянки для розміщення об'єкта містобудування із земель державної чи комунальної власності в порядку, визначеному законодавством. Звернено увагу на необхідність розмежування поняття «замовник за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт» та «забудовник».

Підрозділ 2.2. «Укладення договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» присвячено дослідженню порядку укладення цього договору.

Виокремлено два порядки укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт: загальний (порядок, передбачений положеннями Цивільного кодексу України) та спеціальний (за результатами проведення архітектурних і містобудівних конкурсів).

У роботі доведено, що договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт має укладатися в письмовій формі. На думку дисертанта, з метою уникнення суперечностей на практиці, потрібно закріпити положення про письмову форму договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт у нормах Цивільного кодексу України.

Окрему увагу приділено вивченню питання передумов укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт. З'ясовано, що передумовами укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт з метою подальшого використання проектно-кошторисної документації для будівництва об'єкта на конкретній земельній ділянці є набуття права власності (права користування) на земельну ділянку або винесення рішення органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування про передачу (надання) земельної ділянки із земель державної чи комунальної власності для розміщення об'єкта містобудування. Передумовою укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт за рахунок бюджетних коштів чи коштів підприємств державної власності є наявність титулу (титульного списку) на виконання таких робіт для будівництва.

Обґрунтовано позицію, що передавання замовником підрядникові вихідних даних на проведення пошукових та (або) проектних робіт слід розглядати не як передумову укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, а як дію, яку замовник зобов'язується вчинити в порядку виконання договірних зобов'язань.

Розділ 3 «Зміст договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» присвячено дослідженню умов цього договору та прав і обов'язків сторін.

У підрозділі 3.1. «Істотні умови договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт» автор з'ясовує, що істотними умовами договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, поряд із предметом, є ціна та строк виконання таких робіт, а також інші умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнуто згоди.

Встановлено, що предметом договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є пошукові та (або) проектні роботи для будівництва, а також дані, отримані внаслідок пошукових робіт, та (або) розроблена за завданням замовника проектно-кошторисна документація.

При цьому передпроектні роботи не можуть бути самостійним предметом договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, їх можна розглядати лише як елемент змісту зобов'язань підрядника за цим договором.

У підрозділі 3.2. «Права та обов'язки сторін за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт» розглянуто зміст договору як правовідношення, під яким розуміють права й обов'язки контрагентів.

Проаналізовано закріплені в Цивільному кодексі України обов'язки підрядника та замовника за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт.

Запропоновано диференціювати вихідні дані для проектування за критерієм обов'язковості їх надання на обов'язкові та факультативні. До обов'язкових належать ті, які визначено в Законах України, а саме: містобудівні умови й обмеження забудови відповідної земельної ділянки; технічні умови щодо інженерного забезпечення об'єкта архітектури; завдання на проектування об'єкта архітектури. А до факультативних – ті, які визначено в державних будівельних нормах і подання яких з позиції законодавства України не є обов'язковим (містобудівні планувальні матеріали, проекти детального планування і забудови, генеральні плани тощо).

Доведено, що обов'язок погоджувати проектно-кошторисну документацію слід покладати на підрядника.

З'ясовано, що відповідність проектно-кошторисної документації вихідним даним на проведення пошукових та (або) проектних робіт замовник встановлює на стадії прийняття результату таких робіт. Тому запропоновано вилучити із Цивільного кодексу України положення про те, що підрядник зобов'язаний погоджувати проектно-кошторисну документацію із замовником, а залишити норму, відповідно до якої підрядник зобов'язаний погоджувати в разі необхідності готову проектно-кошторисну документацію з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Обґрунтовано, що за замовником має бути закріплено право розпоряджатись проектно-кошторисною документацією у процесі будівництва об'єкта, для якого створювалась така документація. Будь-яке інше повторне використання проектно-кошторисної документації на іншій земельній ділянці та повторне використання проектних рішень, які містяться у проектно-кошторисній документації, можливе лише за згодою підрядника.

Розділ 4 «Відповідальність сторін за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт» присвячено дослідженню умов і форм цивільно-правової відповідальності підрядника та замовника за порушення зобов'язань за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт.

У підрозділі 4.1 «Відповідальність підрядника за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт» проаналізовано відповідальність підрядника за цим договором відповідно до норм Цивільного кодексу України (ст. 891). Відстоюється позиція, що безоплатне перероблення проектно-кошторисної документації та здійснення необхідних додаткових пошукових робіт у разі неналежного виконання зобов'язання підрядником за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт не є формою відповідальності. Це дії, спрямовані на належне виконання основного зобов'язання за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт. З огляду на це запропоновано викласти ст. 891 Цивільного кодексу України в новій редакції.

Запропоновано також змінити назву ст. 858 Цивільного кодексу України «Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи» на «Правові наслідки порушення підрядником умов договору підряду», оскільки не всі перелічені в ній правові наслідки є формами цивільно-правової відповідальності підрядника за порушення умов договору.

Обґрунтовано доцільність закріплення в Цивільному кодексі України положення про те, що сума неустойки (пені), сплаченої підрядником за порушення строків виконання окремих пошукових та (або) проектних робіт, повертається підрядникові в разі закінчення всіх робіт до встановленого договором граничного терміну.

Запропоновано закріпити в нормах § 4 Глави 61 Цивільного кодексу України положення, що підрядник гарантує якість результатів проведення пошукових та (або) проектних робіт протягом періоду будівництва об'єкта та десяти років від дня прийняття об'єкта, створеного на основі результатів таких робіт, в експлуатацію, якщо більший гарантійний строк не встановлено договором або законом.

У підрозділі 4.2. «Відповідальність замовника за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт» розглянуто найбільш поширені на практиці випадки настання цивільно-правової відповідальності замовника за порушення зобов'язань за вказаним договором.

Досліджено, що в законодавстві України не врегульовано правові наслідки неподання замовником підрядникові вихідних даних для проведення пошукових та (або) проектних робіт у встановлений у договорі строк. Тому запропоновано доповнити ст. 888 Цивільного кодексу України частиною 3, де зазначити, що в разі неподання замовником вихідних даних для проведення пошукових та (або) проектних робіт у встановлений у договорі строк підрядник має право відмовитись від договору та вимагати відшкодування збитків.

У законодавстві України відсутні норми про відповідальність замовника за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, що свідчить про прогалину у правовому регулюванні цього договору. Тому запропоновано доповнити § 4 Глави 61 Цивільного кодексу України ст. 891¹ про відповідальність замовника, де зазначити, що в разі невиконання чи неналежного виконання замовником обов'язків за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт він сплачує підрядникові неустойку, встановлену договором або законом, і відшкодовує збитки в повному обсязі, якщо не доведе, що порушення договору сталося не з його вини.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено комплексне науково-теоретичне дослідження договірних відносин щодо проведення пошукових та (або) проектних робіт і запропоновано нове бачення правового регулювання договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт у Цивільному кодексі України.

За результатами проведеного дослідження було сформульовано такі висновки.

1. В чинному законодавстві України відносини за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт урегульовуються положеннями Цивільного кодексу України та окремими нормами щодо цього договору, які містяться в численних законах та підзаконних нормативно-правових актах. Розосередження норм про договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт у великій кількості нормативно-правових актів та відсутність спеціального нормативно-правового акта, присвяченого детальному врегулюванню таких договірних відносин, негативно позначаються на ефективності правового регулювання в цій сфері. Тому обґрунтовано позицію щодо необхідності додатково врегулювати відносини за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт шляхом прийняття спеціального підзаконного нормативно-правового акта.

2. Договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є окремим різновидом договору підряду, тому потрібно закріпити на

законодавчому рівні, що до договірних відносин стосовно проведення пошукових та (або) проектних робіт субсидіарно не можуть застосовуватись норми про інші різновиди договору підряду, а лише загальні положення про підряд з урахуванням особливостей таких договірних відносин. Особливостями договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, які характеризують його як окремий різновид договору підряду, є: 1) характер роботи (пошукові та проектні роботи у сфері будівництва) та її результату (дані, отримані внаслідок пошукових робіт, та проектно-кошторисна документація); 2) виконання робіт на підставі вихідних даних на проведення пошукових робіт та для проектування; 3) проведення робіт без використання матеріалу.

З метою уніфікації термінології в законодавстві України пропонуємо закріпити єдину назву досліджуваного договору – «договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт».

3. Незважаючи на відсутність у Цивільному кодексі України спеціальних вимог до підрядника за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, з аналізу норм законодавства України випливає, що підрядником у цьому договорі є юридична особа або фізична особа-підприємець, яка отримала у встановленому законодавством порядку ліцензію на здійснення пошукових та (або) проектних робіт. Замовником у договорі підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, який укладають з метою подальшого використання проектно-кошторисної документації для будівництва об'єкта на конкретній земельній ділянці, є особа, яка є власником чи користувачем земельної ділянки, або особа, щодо якої прийнято рішення про передачу (надання) земельної ділянки для розміщення об'єкта містобудування із земель державної чи комунальної власності в порядку, визначеному законодавством.

4. Договір підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт укладають у загальному порядку, передбаченому положеннями Цивільного кодексу України, або у спеціальному порядку – за результатами проведення архітектурних та містобудівних конкурсів.

Передавання замовником підрядникові вихідних даних на проведення пошукових та (або) проектних робіт слід розглядати не як передумову укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, а як дію, яку замовник зобов'язується вчинити в порядку виконання договірних зобов'язань.

Передумовою укладення договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт за рахунок бюджетних коштів або коштів підприємств державної власності є наявність титулу (титульного списку) на виконання таких робіт для будівництва.

5. Істотними умовами договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, поряд із предметом, є ціна та строк виконання таких робіт, а

також інші умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнуто згоди.

Предметом договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є пошукові та (або) проектні роботи для будівництва, а також відображені в технічному звіті дані, отримані внаслідок пошукових робіт, та (або) проектно-кошторисна документація.

Передпроектні роботи не можуть бути самостійним предметом договору підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт, їх можна розглядати лише як факультативний елемент змісту зобов'язань за вказаним договором.

6. Вимоги замовника до проведення пошукових та (або) проектних робіт містяться у вихідних даних на виконання таких робіт. Вихідні дані для проектування за критерієм обов'язковості їх надання можна диференціювати на обов'язкові та факультативні. До обов'язкових належать ті, які визначено в Законах України, а саме: містобудівні умови й обмеження забудови відповідної земельної ділянки; технічні умови щодо інженерного забезпечення об'єкта архітектури; завдання на проектування об'єкта архітектури. А до факультативних – ті, які визначено в державних будівельних нормах і подання яких з позиції законодавства України не є обов'язковим (містобудівні планувальні матеріали, проекти детального планування і забудови, генеральні плани тощо). Вимоги замовника до виконання пошукових робіт оформляють у завданні для проведення таких робіт, яке називається технічним завданням.

Запропоновано закріпити в Цивільному кодексі України норму, відповідно до якої, у разі неподання замовником вихідних даних для проведення пошукових та (або) проектних робіт у встановлений у договорі строк, підрядник має право відмовитись від договору та вимагати відшкодування збитків.

7. Дисертантом обґрунтовано необхідність внесення змін у Цивільний кодекс України щодо правового статусу сторін за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт. Так, обов'язок щодо погодження проектно-кошторисної документації з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування слід покласти на підрядника. Водночас з обов'язків підрядника потрібно вилучити положення про те, що підрядник зобов'язаний погоджувати проектно-кошторисну документацію із замовником.

8. Безоплатне перероблення проектно-кошторисної документації та здійснення необхідних додаткових пошукових робіт у разі неналежного виконання зобов'язання підрядником за договором підряду на проведення пошукових та (або) проектних робіт є не формою відповідальності, а діями підрядника, спрямованими на належне виконання основного зобов'язання за договором. Тому з метою вдосконалення механізму цивільно-правової відповідальності підрядника за договором підряду на проведення пошукових

та (або) проектних робіт запропоновано нову редакцію ст. 891 Цивільного кодексу України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Лукасевич-Крутник І. С. Юридична природа договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2007. – № 1. – С. 152 – 157.

2. Лукасевич-Крутник І. С. Сторони у договорі підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 8. – С. 21 – 24.

3. Лукасевич-Крутник І. С. Укладення договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Юридична Україна. – 2008. – № 8. – С. 51 – 56.

4. Лукасевич-Крутник І. С. Істотні умови договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Юридична Україна. – 2008. – № 12. – С. 81 – 86.

5. Лукасевич-Крутник І. С. Відповідальність підрядника за недоліки проектних та пошукових робіт та їх результатів / І. С. Лукасевич-Крутник // Юридична Україна. – 2009. – № 9. – С. 87 – 92.

6. Лукасевич-Крутник І. Державні будівельні норми і правила як джерело правового регулювання відносин за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. Лукасевич-Крутник // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2011. – Випуск 52. – С. 196 – 204.

7. Лукасевич-Крутник І. С. Джерела правового регулювання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XII регіональної науково-практичної конференції. (Львів, 9–10 лютого 2006 р.) / ЛНУ ім. І. Франка – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету ім. І. Франка, 2006. – 512 с. – С. 218 – 219.

8. Лукасевич-Крутник І. С. Поняття договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт за законодавством України / І. С. Лукасевич-Крутник // Молодь у юридичній науці: Збірник тез Міжнародної наукової конференції молодих учених «П'яті осінні юридичні читання»: У 5-ти частинах. Частина третя: «Цивільне право. Сімейне право. Міжнародне приватне право». Підтом 1. (Хмельницький, 27–28 жовтня 2006 р.) / М-во освіти і науки України, ХУУП. – Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2006. – 223 с. – С. 207 – 210.

9. Лукасевич-Крутник І. С. Порівняльний аналіз договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт з іншими договорами підрядного типу / І. С. Лукасевич-Крутник // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XIII регіональної науково-практичної конференції. (Львів, 8–9 лютого 2007 р.) / ЛНУ ім. І.Франка – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 629 с. – С. 303 – 305.

10. Лукасевич-Крутник І. С. Ознаки договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Збірник тез наукових робіт учасників II Всеукраїнської цивілістичної наукової конференції студентів та аспірантів Упорядн.: Чанишева А. Р., Мкртичян А. А., Мкртичян З. А., Карпенко М. І., Матійко М. В. (Одеса, 30-31 березня 2007 р.) / М-во освіти і науки України, Одеська нац. юрид. академія. – О.: Фенікс, 2007. – 404 с. – С. 104 – 106.

11. Лукасевич-Крутник І. С. Сфера застосування договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Актуальні проблеми юридичної науки: Збірник тез Міжнародної наукової конференції «Шості осінні юридичні читання»: У 3-х частинах. – Частина друга: Цивільне право. Сімейне право. Міжнародне приватне право. Комерційне право. Цивільний процес. Трудове право. Право соціального забезпечення. (Хмельницький, 26-27 жовтня 2007 р.) / М-во освіти і науки України, ХУУП. – Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2007. – 360 с. – С. 150 – 152.

12. Лукасевич-Крутник І. С. Підрядник у договорі підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XIV регіональної науково-практичної конференції. (Львів, 6 лютого 2008 р.) / ЛНУ ім. І. Франка. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2008. – 396 с. – С. 154 – 157.

13. Лукасевич-Крутник І. С. Поняття проектно-кошторисної документації в законодавстві України / І. С. Лукасевич-Крутник // Збірник тез наукових робіт учасників III Міжнародної цивілістичної наукової конференції студентів та аспірантів / Упорядн. Чанишева А. Р., Лабунська Д. А., Стойко А. М., Мкртичян З. А., Садовейко О. Л., Швець Є. І. (Одеса, 4–5 квітня 2008 р.) / М-во освіти і науки України, Одеська нац. юрид. акад. – О.: Фенікс, 2008. – 556 с. – С. 150 – 151.

14. Лукасевич-Крутник І. С. Замовник у договорі підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Збірник тез доповідей на науково-практичній конференції «Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи». (Тернопіль, 11 квітня 2008 р.) / М-во освіти і науки України, ТНЕУ. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2008. – 620 с. – С. 340 – 343.

15. Лукасевич-Крутник І. С. Ціна як істотна умова договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Актуальні проблеми юридичної науки: Збірник тез міжнародної наукової конференції «Сьомі осінні юридичні читання»: У 4-х частинах. – Частина третя: «Цивільне право. Сімейне право. Міжнародне приватне право. Комерційне право. Цивільний, господарський та адміністративний процес». (Хмельницький, 28-29 листопада 2008 р.) / М-во освіти і науки України, ХУУП. – Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2008. – 410 с. – С. 184 – 185.

16. Лукасевич-Крутник І. С. Предмет як істотна умова договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XV регіональної науково-практичної конференції. (Львів, 4–5 лютого 2009 р.) / ЛНУ ім. І. Франка. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2009. – 412 с. – С. 202 – 204.

17. Лукасевич-Крутник І. С. Державні будівельні норми та їх значення для правового регулювання договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XVI регіональної науково-практичної конференції. (Львів, 8-9 лютого 2010 р.) / ЛНУ ім. І. Франка. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2010. – 424 с. – С. 181 – 183.

18. Лукасевич-Крутник І. С. Юридична природа авторського нагляду у будівництві / І. С. Лукасевич-Крутник // Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи» (Тернопіль, 9 квітня 2010 р.) / Міністерство освіти і науки України. – Тернопіль, 2010. – 366 с. – С. 213 – 216.

19. Лукасевич-Крутник І. С. Вихідні дані на проведення проектних та пошукових робіт / І. С. Лукасевич-Крутник // Актуальні проблеми цивільного права та процесу: матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої пам'яті Ю. С. Червоного (Одеса, 17 грудня 2010 р.). – Одеса: Фенікс, 2010. – 290 с. – С. 56 – 59.

АНОТАЦІЯ

Лукасевич-Крутник І. С. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Національна академія внутрішніх справ. – Київ, 2011.

Дисертацію присвячено комплексному теоретичному та практичному дослідженню договірних відносин щодо проведення проектних та пошукових робіт. У роботі подано генезу правового регулювання зобов'язань за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт в Україні. Проаналізовано поняття, вивчено сферу застосування та правову природу цього договору, досліджено особливості його суб'єктного складу і порядок укладення. Визначено коло істотних умов договору підряду на проведення проектних та пошукових робіт. Розглянуто права і обов'язки сторін за договором. Окрему увагу приділено дослідженню відповідальності підрядника та замовника за договором підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

На основі проведених у дисертації досліджень обґрунтовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України у сфері правового регулювання договірних відносин стосовно проведення проектних та пошукових робіт.

Ключові слова: договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт, проектні роботи, пошукові роботи, підрядник, замовник, проектно-кошторисна документація, вихідні дані на проведення проектних та пошукових робіт.

АННОТАЦІЯ

Лукаsevич-Крутнык И. С. Договор подряда на проведение проектных и изыскательских работ. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 – гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право. – Национальная академия внутренних дел. – Киев, 2011.

Диссертация посвящена комплексному теоретическому и практическому исследованию договорных отношений относительно проведения проектных и изыскательских работ. В работе подается генезис правового регулирования обязательств по договору подряда на проведения проектных и изыскательских работ в Украине. Анализируются понятия, изучается сфера применения и правовая природа этого договора, исследуются особенности его субъектного состава и порядок составления. Определяется круг существенных условий договора подряда на проведение проектных и изыскательских работ. Рассматриваются права и обязанности сторон по договору. Отдельное внимание уделяется исследованию ответственности подрядчика и заказчика по договору подряда на проведение проектных и изыскательских работ.

С целью унификации терминологии в законодательстве Украины предлагается закрепить единое название исследуемого договора – «договор подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ».

В работе рассматриваются положения о том, что договор подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ является отдельной разновидностью договора подряда. Поэтому нужно закрепить на законодательном уровне положение, что к договорным отношениям относительно проведения изыскательских и (или) проектных работ субсидиарно не могут применяться нормы о других разновидностях договора подряда, а лишь общие положения о подряде с учетом особенностей таких договорных отношений.

Особенностями договора подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ, которые характеризуют его как отдельную разновидность договора подряда, являются: 1) характер работы (изыскательские и проектные работы в сфере строительства) и ее результат (данные, полученные вследствие изыскательских работ, и проектно-сметная документация); 2) исполнение работ на основании исходных данных на выполнение изыскательских работ и для проектирования; 3) исполнение работ без использования материала.

Договор подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ заключается в общем порядке, предусмотренном положениями Гражданского кодекса Украины, или в специальном порядке – по результатам проведения архитектурных и градостроительных конкурсов.

Важными условиями договора подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ, наряду с предметом, является цена и срок выполнения таких работ, а также другие условия, относительно которых по заявлению хотя бы одной из сторон должно быть достигнуто соглашение.

Диссертантом обоснована необходимость внесения изменений в Гражданский кодекс Украины относительно правового статуса сторон по договору подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ.

Отстаивается позиция, что бесплатная переработка проектно-сметной документации и осуществление дополнительных изыскательских работ в случае ненадлежащего исполнения обязательства подрядчиком по договору подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ не является формой ответственности. Это действие, направленное на выполнение основного обязательства по договору подряда на проведение изыскательских и (или) проектных работ.

На основе проведенных в диссертации исследований обоснованы выводы и предложения относительно усовершенствования предложений по улучшению существующего законодательства Украины в сфере правового регулирования договорных отношений по проведению изыскательских и (или) проектных работ.

Ключевые слова: договор подряда на проведение проектных и изыскательских работ, проектные работы, изыскательские работы, подрядчик, заказчик, проектно-сметная документация, исходные данные на проведение проектных и изыскательских работ.

SUMMARY

Lukasevych-Krutnyk I. S. Contractor's agreement on carrying out project and exploration works. – Manuscript.

Thesis for obtaining a scientific degree of Candidate of Legal Sciences under speciality 12.00.03 – Civil law and civil procedure; Family law; International private law. – National Academy of Internal Affairs. – Kyiv, 2011.

The thesis concerns complex theoretical and practical investigation of contractual relationships on carrying out project and exploration works. This research covers genesis of legal regulation of commitment contractor's agreement on carrying out project and exploration works in Ukraine. The notions are analyzed, sphere of application and legal nature of this agreement is considered, specialties of its subject formation and order of composition are researched. Circle of important contractor's agreement conditions on carrying out project and exploration works is defined. The rights and duties of the parties on agreement are considered. Particular attention is paid to researching contractor's and customer's responsibility on agreement on carrying out project and exploration works.

On the basis of the thesis of research conclusions and offers on improvement of current Ukrainian legislation in the sphere of legal regulation of agreement relationship on carrying out project and exploration works are suggested.

Key words: contractor's agreement on carrying out project and exploration works, project works, exploration works, contractor, customer, design and estimate documentation, initial data on carrying out project and exploration works.

*Підписано до друку 03.03.2011 р.
Формат 60×90/16. Папір офсетний. Друк.
Умовн. друк. арк. 0, 9. Наклад 100 прим. Замовлення № 15.*

*Редакційно-видавничий відділ
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка, Видавничий відділ ТНПУ 46027,
м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2.
Свідоцтво про реєстрацію ДК № 2043 від 23.12.2004.*